

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روایت پست-مدرنیسم:

پنج دهه طعنه‌آمیز و نمادین و انتقادی در معماری

تألیف:

چارلز جنکز

ترجمه:

محسن وطن‌دوست

Email : simaye.danesh@yahoo.com

Telegram : [telegram.me/simayedaneshpub](https://t.me/simayedaneshpub)

سرشناسه	جنکز، چارلز
عنوان و نام پدیدآور	Jencks, Charles
مشخصات نشر	روایت پست-مدرنیسم: پنج دهه طعنه آمیز و نمادین و انتقادی در معماری / چارلز جنکز؛ ترجمه محسن وطن دوست.
مشخصات ظاهری	تهران: انتشارات سیمای دانش، ۱۳۹۸.
شابک	۲۸۶ ص.: مصور.
وضعیت فهرست نویسی	978-600-120-462-3
یادداشت	فیبا
موضوع	عنوان اصلی: The Story of Post-Modernism: Five Decades of the Ironic, Iconic and Critical in Architecture
موضوع	معماری فراتجدد
موضوع	Architecture, Postmodern
موضوع	معماری - دید- قرن ۲۰م.
موضوع	Architecture, Modern - 20th century
شناسه افزوده	وطن دوست، محسن، ۱۳۶۱- مترجم
رده بندی کنگره	NA۶۸۲
رده بندی دیویی	۷۲۴/۶
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۲۰۱۶۶

روایت پست-مدرنیسم: پنج دهه طعنه آمیز و نمادین و انتقادی در معماری

تالیف:	چارلز جنکز
مترجم:	محسن وطن دوست
ناشر:	انتشارات سیمای دانش
ناشر همکار:	انتشارات آذر
نوبت چاپ:	اول/ ۱۳۹۸
تیراژ:	۵۰ نسخه
حروفچینی:	موسسه مهراد
لیتوگرافی:	باختر
چاپخانه:	فرشیوه
محرافی:	روشنک
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۲۰-۴۶۲-۳
قیمت:	۶۸۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات سیمای دانش محفوظ است.

انتشارات سیمای دانش: خیابان انقلاب- ابتدای خیابان ۱۲ فروردین
 پلاک ۳۱۸- تلفن: ۶۶۴۶۴۷۷۹
 فروشگاه سیمای دانش: ۶۶۴۶۰۵۳۵
 انتشارات آذر: ۶۶۴۶۵۸۳۰
 کتابفروشی عصر دانش: ۶۶۴۹۳۷۰۱
 کتابفروشی پرهام: ۶۶۴۶۸۲۳۵

فهرست مطالب

۹۶	مدرنیست‌ها پست-مدرن می‌شوند	۲	باز خیزش پست-مدرنیسم؟
۱۰۲	مخالفان وابستگی به زمان	۴	پیشینه
۱۱۱	فصل سوم	۷	فصل اول
۱۱۱	به سوی مدرنیسم انتقادی	۷	طوفان کامل پست-مدرنیسم
۱۱۵	شهر چیست؟	۱۲	سقوط اخلاقی مدرنیسم
۱۱۵	یک سیستم تطبیق‌پذیر پیچیده	۱۷	مرگ مکرر مدرنیسم
۱۱۹	گونگونگی (هتروتوپیا) و کلان‌شهر (هتروپلیس)	۲۱	برتری (پیروزی) هیچ
۱۳۰	به‌شدت سبز و به‌شدت ارزان	۲۵	انقلابیون و لوکوربوزیه
۱۴۲	رم کولهاوس، استیون هاول، توئیو ایتو و ساختمان پوروس روت	۲۵	طغیان را رهبری می‌کنند
۱۵۲	پیتر آیزنمن	۳۲	پیچیدگی و ابهام (کدهی دوگانه)
۱۵۲	فرم زمین و خلاقیت انتقادی	۳۲	اولین تلفیق پست-مدرن
۱۶۳	فصل چهارم	۳۲	شکل‌گیری تاریخ -
۱۶۳	پیچیدگی و تزئینات طبیعی به‌سوی یک مدرنیسم انتقادی	۳۹	موج‌های بزرگ، متوسط و کوچک
۱۶۵	طرح‌واره (الگو) پیچیدگی	۴۳	فصل دوم
۱۶۹	نمای فراکتال	۴۳	جستجوی تفاوت‌ها، یافتن تشابه‌ها
۱۶۹	نمای یک پیوستگی بی‌نقص	۴۵	پلورالیسم (جمع‌گرایی) جهانی
۱۸۵	خشودن مکعب سفید	۴۷	التقاط‌گرایی تندرو (رادیکال) اولین پاسخ به همسانی
۱۸۷	چهار مرتبه از تزئینات	۵۶	نقطه مقابل زمینه‌گرایی
۲۰۱	فصل پنجم	۶۷	کلاسیک‌گرایی پست-مدرن
۲۰۱	ظهور نمادهای جهانی	۶۷	سبک مضحک (طنز آمیز) بین‌المللی
۲۰۴	ساختمان نمادین و نارضایتی‌هایش	۷۳	رویدادهای رسانه‌ای و پول
۲۰۶	تأثیر بیلباتو	۷۶	جدایی (تمایز) سلیقه و هزینه
۲۱۲	معانی چندگانه و نشانه‌های مبهم (راز آلود)	۷۸	جیمز استرلینگ؛ ترکیب (امتزاج)
۲۱۵	نمادهای ارزشمند؟	۷۸	زمینه‌گرایی و پلورالیسم
		۸۲	الگوی (پارادایم) پیچیدگی گسترش میابد

۲۲۵	پاراتنویا (تضاد دو قطبی)،
۲۲۵	زمینه‌های پوشیده شده و نماد شناسی کیهانی
۲۳۷	نتیجه‌گیری نابالغ (نارس):
۲۳۷	نمادگرایی پست- مدرنیسم؟
۲۴۷	پیوست الف
۲۴۷	واژه‌نامه
۲۵۳	پیوست ب

۲۵۳	نمایه
۲۶۱	پیوست ج
۲۶۱	ارجاعات داخل متن
۲۶۹	پیوست د
۲۶۹	کتابشناسی

پیشینه:

پشت سر معماری و هنرها چهار نیروی عظیم اجتماعی، اقتصادی، فن آوری و بوم‌شناختی وجود دارد که این دوره پنجاه‌ساله را شکل داده‌اند و در پنجاه سال دیگر تاریخ‌نگاران در فهم این پیشینه بهتر از آنچه ما می‌دانیم، شکی نخواهند داشت. مقدمه‌چینی نخواهم کرد و به هنرهای مبهم، معماران مستقل و گروه‌های کوچکی که اهداف عالی می‌جویند توجه دارم. گاه‌وبیگاه، اگرچه این قبیل چیزها مثل فشار اقتصادی پیشرو ذکر می‌شود و چگونه معماران بی‌توان در جدال با این چهار نیرو هستند. مثل سیاستمداران، آن‌ها ممکن است تظاهر به این کنند که قدرت را در دست دارند و اجتماع را شکل می‌دهند - این بخش برجسته از امید و تجهیزات ذهنی‌شان است - اما اگر حقیقتاً این‌گونه باشد این اغلب اتفاقی است.

ما در دورانی زندگی می‌کنیم، حداقل جهانی که کمتر از ۵۰۰ بنگاه عظیم حرام‌لیس و شمار کمی پادشاه و کشورها وجود دارند که اقتصاد و تجارت اغلب دنیا را کنترل می‌کنند. (۴) کنترل کلمه مناسبی باشد برای بحران اعتباری (۵). به طرز طنزآمیزی آن واژه [بحران اعتباری] هرگز دور از صفحات این کتاب نیست، بانکداران بارها در این دوره ارباب دنیا نامیده شده‌اند؛ و بی‌گمان آن‌ها بر این اساس به خودشان دست‌مزد پرداخت کرده‌اند، اما آن‌ها به‌وضوح خارج از کنترل بوده‌اند. تاکنون آنچه بانکداران تأمین مالی کرده‌اند - معماری عظیم و بازار بزرگ‌تر هنر - تأثیری داشته است که باید در پیشینه تا آینده پست‌مدرنیسم موردتوجه قرار بگیرد. تصور کنید ساختمان نمادین میانگین و بزرگ کاپیتالیسم در دهه ۲۰ میلادی، ساختمان کرایسلر یا ایمپایر استیت، آن ساختمان‌ها یک میلیون فوت مربع (بیش از ۱۰۰ هزار مترمربع) مساحت داشتند و هزینه اعلام‌شده معادل امروز ۵۰۰ میلیون دلار داشتند. این یک سوم مساحت امروزی لویاتان^۶ [ساختمان‌های نمادین و غول پیکر] است!

1 credit crunch

۴ یک دولت توانمند که بوروکراسی گسترده‌ای دارد، غول‌پیکر و بسیار بزرگ م

3 captains of industry

لوکوربوزیه اربابان بزرگ روزگار را «کاپیتان صنعت»^۴ نامید و این استعاره در طراحی ساختمان‌های بزرگ که به کشتی شباهت داشتند کاملاً خوب به خدمت مدرنیسم درآمد. تاریخ‌نگاران، کمپانی فورد و جنرال موتورز را جوهره اصلی مؤسسات مدرن می‌دانند و با هم لوکوربوزیه معماری بر اساس اصول طرح‌ریزی^۵ آن‌ها و تولید انبوه را تکرار کرد. «شما می‌توانید فورد را تا زمانی که کلیشه‌ای است، داشته باشید». وضعیت روانی و ترتیبات نهادی و تولیدات فن آوران که جنرال موتورز داشت راه و روش تفکر در مورد موفقیت و آینده شد، پیش از آن که تبدیل به دایناسوری که ما امروزه می‌شناسیم بشود که اکنون با کسری بودجه مواجه است و با پول چینی پشتیبانی بشود. [۲] در برابر آن، پست-مدرنیسم به معنی دهکده جهانی الکترونیکی از دهه ۶۰ میلادی، گوگل از سال ۲۰۰۰ و سفارشی‌سازی انبوه از زمانی که کامپیوتر پست-فوردیسم را شکل داد، بود. (روزگاری در دهه ۸۰ میلادی) من این پیشینه را فرض می‌نمایم و فقط گاه‌وبیگاه اشاره می‌نمایم چگونه ساختار و تولید پست-مدرنیسم دیجیتال، ایجاد تزیینات و الگوها معماری را تغییر می‌دهند؛ و من باید در اینجا خاطرنشان کنم، زیرا این درگذر باز تکرار می‌شود، تغییرات عظیم در مقیاس کمیسیون‌ها (قراردادها) در اواخر کاپیتالیسم، قراردادهای بسیار عظیم ساختمان ایمپایر استیت، تبدیل به کمیسیون‌های نجومی در برج خلیفه دبی شده است. بزرگ‌ترین آسمان‌خراش دنیا، بیش از ۱۰۰ سال از آسمان‌خراش‌های دهه ۳۰ م و هزینه آن سه برابر یا ۱.۵ میلیارد دلار شده است. پروژه خایم در لاس‌وگاس به نام مرکز شهری واقع شده است و بخشی از تأمین مالی آن از دبی بوده که ۸۰۰ میلیارد دلار هزینه در برداشته است. معماران زیادی سعی کرده‌اند که این تپش لاس‌وگاس را آرام کنند و موفق نشده‌اند، من آن‌ها را سرزنش نمی‌کنم به دل کوشششان برای بهبود لویاتان‌ها^۶. روش زدن با کارفرمای کنگلومرای (رنگ‌ووارنگ) [که ترکیب‌شده از سلیقه‌های گوناگون] و دست‌نارهای مالی بسته، CDO ها و CDS ها، «دستور کارهای ویرانی گروهی» که وارن بافت و جورج سوروس به‌سختی تلاش می‌کنند که متوجه بشوند (و نمی‌شوند). این پیشینه دوره ما و ساختمان‌های نمادین است و من به‌جای تمرکز روی مقصود

4 Taylorisation
5 Leviathans

شناختشان را داشتیم یاد گرفتیم و گاهی اوقات همراه زیگفرید گیدئون، ادوارد سکلر، جوزف ریکورد، رینر بانهام و وینسنت اسکالی مطالعه کردم. برای صادق بودن با یک بنا، برای علاقه‌مندی به فضایل آن و درک خطاهای آن، برای درک قرارگیری آن در چشم‌انداز (لنداسکیپ) و شهر، برای دیدن و احساس کردن، شخص باید به محل بنا برود. معماری شبیه یک فرد (شخصیت) است، اگر در مورد کسی بنویسید که هرگز ملاقاتش نکرده‌اید یک شیوه پژوهش است، پیوند با شواهد باقی‌مانده و تصورات تاریخی خودتان. در مقابل یک بیوگرافی مجاز از شخصی زنده می‌تواند مجاب‌کننده و پرشور اما به‌تمام‌معنا غلط باشد و همچنین یک ساختمان می‌تواند در یک لحظه اغوا کند و فریبده باشد؛ اما وای بر مفسری که با معماری همچون فقط تصویری برای تئوری‌اش برخورد می‌کند و هرگز به جذابیت واقعی آن و اسرارش و کاربرد و سبک زندگی و مکانش نمی‌پردازد؛ رینر بانهام آن را «تاریخ خونسرد، بدون جاذبه، عالی»^۱ می‌نامد.

و شکست‌ها، بر روی موفقیت تمرکز کرده‌ام. هم‌زمان تغییر بزرگ و اجتماعی دیگری باید مورد توجه واقع شود. به‌جای ساختمان‌های بزرگ شرکتی که در دهه ۵۰ میلادی وجود داشتند، وظیفه ساختمان‌های پیشرو گرایش به سمت مراکز فرهنگی، موزه‌ها و نشان‌های شهری ملی است یا جایی که تجارت پیمایش را تنظیم می‌کند، آن طوری که شرکت‌های اتومبیل‌سازی در آلمان، آن‌ها همانند مقبره بی‌ام‌و (BMW) و زیارتگاه مرشدس بنز که کلیساهای جامع فرهنگ بی‌دین سکولار هستند. موزه‌ها به‌عنوان کلیساهای جامع و آوانگارد (نوآوری) به‌عنوان دوره‌های کشیشی‌اش، در قرن نوزدهم پیشنهاد شدند. در حالی که این تغییرات برای نوآوری‌ها و تجلی معمارانه امکانات زیادی به همراه دارد، کاربرد نمادگرایانه آن باید ذکر شود. نماد شناسی بررسی پایه و اساس و راز سمبل‌ها است، نمادگرایی رضیحه خودآگاه و مجمع‌ها است و این جمله در میان این جستار بهبود خواهد بخشید، زیرا «آن برای ارتباطات و روایت پست‌مدرنیسم خیلی مهم هستند؛ اما دوباره، من تنها سطحی به این موضوع پرداختم و عمیقاً نمی‌پردازم. این یک تحقیق (نظرسنجی) پیرامون یک جنبش معمار در فرهنگ جهانی چندقطبی (پولورال) است و لازم است برخی موضوعات عمده بررسی شد تا تصویر بزرگ‌تری حاصل شود. نه تنها پیشینه‌ی پست‌مدرنیسم یک تغییر در ابعاد، پهن، نوع ساختمان‌ها، تولیدات الکترونیکی و نماد شناسی بالاتر از آن یک تغییر مکانی نیز از غرب به سمت شرق و چین است. من تنها بخش‌هایی از این را پوشش می‌دهم، اما شاید بیش از اغلب تاریخ‌نگاران معاصر که من می‌شناسم. من نزدیک به ۹۰٪ ساختمان‌هایی که مورد بحث قرار داده‌ام را از نزدیک بازدید کرده‌ام و از همه آن‌ها عکس تهیه کرده‌ام. تاریخ‌نگاری معماری، اگر نویسنده باید از همه ساختمان‌ها بازدید می‌کرد، متوقف می‌شد و تصاویری که تهیه کرده‌ام از لحاظ تکنیکی مثل عکاسان حرفه‌ای نیستند، اما حداقل جدید و تازه هستند و مقصود مرا می‌رسانند؛ بنابراین دشواری‌هایی وجود دارد، اما من یک درس در میان تاریخ‌نگاران که افتخار